

נייר עמדה שיתופי – תוצר לדוגמה

תשפ"ו

סמל שאלון

האם במדינת ישראל צריך להפריט את שירותי הדואר

ישראל ישראל

ישראל ישראל

תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה

דואר ישראל בע"מ - (לשעבר רשות הדואר) היא חברה ממשלתית המספקת שירותי דואר ושירותי בנקאות. שירותי הדואר בישראל מעבירים מכתבים, חבילות, מברקים ודברי דואר נוספים בתוך הארץ, מחוצה לה ואלה (מאגר החקיקה הלאומי, 1986). במרס 2006 הועברה הפעילות העסקית של רשות הדואר ומצבת העובדים שלה לחברת הדואר, אשר פועלת ברישיון מטעם משרד התקשורת. מטרת הקמת החברה הייתה לייעל ולשפר את שירותי הדואר בישראל, להגמיש את פעילותה ולעודד תחרות בשוק הדואר. עם השנים חלה הידרדרות מהותית במצב הפיננסי של החברה, והיא הייתה בהפסד כספי גדול (הכנסת, 2015).

בשנת 2019 פרסם מוסד מבקר המדינה, אשר מהווה מנגנון פיקוח וביקורת פורמאלי, דוח חריף על התנהלות דואר ישראל, תקף את זמני ההמתנה הארוכים, את הזנחת שירותי הדואר בפריפריה ואת האיכות הירודה של שירותי הדואר. דוגמא לכך היא דברי דואר שאבדו ולא הגיעו ליעדם או שלא הגיעו ליעדם בזמן (פרץ, 2019).

לאחרונה שר התקשורת פרסם את התכנית המלאה להבראת והפרטת דואר ישראל. התכנית גובשה לאחר דיונים משותפים בין משרדי התקשורת והאוצר ורשות החברות. בתכנית מפורטים העקרונות והמהלכים להבראת דואר ישראל, כמו מעבר מלא של שירותי הדואר לדיגיטל תוך 18 חודשים, שיפור השירות בשוק החבילות ועוד. פעולה זו מבטאת את תפקיד הממשלה: קביעת מדיניות וביצועה. השרים קיבלו החלטה לגבי הפרטת דואר ישראל ופירטו את דרכי הפעולה לביצוע ההחלטה (אתר דוברות משרד התקשורת, 2022).

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-250-450 מילים.

בעד/פרשנות א'

אני תומכת בהפרטת שירותי דואר בישראל מהסיבות הבאות:

ראשית, על פי מבקר המדינה, במשך שנים הזניחה חברת הדואר את שירותי הדואר בפריפריה והשירות שלה היה ירוד ביחס לתושבי המרכז. בנוסף, תושבי הפריפריה אינם יכולים להסתמך על קבלת שירותי אשנב ושירותים במערכת הכספית, לרבות הפקדות כספיות, העברת בעלות רכב ושליחת דברי דואר רשום. רכבי הדואר הנע אינם מגיעים ליישובים במועד שפרסמה החברה לציבור באתר המרשתת שלה. החברה לא התקינה בכלי הרכב האמורים אמצעי איכון כגון GPS ולכן אין היא יכולה לספק לתושבי היישובים הללו מידע

נגד/פרשנות ב'

נגד/ פרשנות ב' אני מתנגד להפרטת שירותי הדואר מהסיבות הבאות:

ראשית, על פי הכתבה בוואינט, הפרטת שירותי הדואר בישראל תוביל לפיטורים של 1600 עובדים. פיטורים אלה יפגעו בזכויות העובדים לתנאי העסקה. זכויות אלה מעוגנות בחקיקה ומחייבות את המעסיקים. על פי זכויות אלה נקבע בחוק: הבטחת שכר מינימום, הגבלת שעות עבודה, הגנה מפני פיטורים שרירותיים, הגדרת שעות מנוחה, תשלום בגין ימי חופשה ועוד. מכיוון שההפרטה תוביל לפיטורים כחלק מתהליך ההתייעלות בחברה, תפגענה זכויות העובדים. (קריסטל, 2022).

ושירות המבוססים על נתוני אמת. כלומר, לא ניתן יחס זהה לתושבי המרכז והפריפריה ובכך נפגעה זכותם לשוויון, לפיה יש להעניק לכל אדם יחס זהה לאחר, ללא הבדל של דת, גזע, מין או כל שונות אחרת שאינה רלוונטית לנושא הנדון. באמצעות הרפורמה בשירותי הדואר תושבי הפריפריה יקבלו שירות טוב יותר, ובכך יהנו מיחס זהה לזה שמקבלים יתר אזרחי המדינה (פרץ, 2019).

שנית, על פי הכתבה בעיתון ישראל היום, התוכנית להבראת והפרטת דואר ישראל, כוללת בין היתר התייעלות וצמצום הוצאות שכן, מעבר מואץ לשירותים דיגיטליים, מסירת חבילות ובגישות גבוהה וכן פרישה מחודשת של שירותי דואר וקידום תנאים תחרותיים בשוק הדואר. כלומר המדינה פועלת על פי הגישה החברתית כלכלית הליברלית, לפיה המדינה ממעטת להתערב בכלכלה, מעודדת יוזמה ותחרות חופשית וכן מדגישה את ערך החירות הכלכלית.

במקרה שלפנינו, מטרת ההפרטה נועדה לצמצם את מעורבות המדינה בשירותי הדואר בכך שהיא מוכרת את הבעלות על הדואר לחברה פרטית, היא מעודדת את התחרות בשוק ומיעלת את שירותי הדואר לטובת כלל תושבי המדינה.

(היאלי יעקבי-הנדלסמן, 2022).

המלצה: חלק זה בהיקף 200-400 מילים.

שנית, בכתבה בעיתון דבר נטען כי במסגרת תהליך ההפרטה יעבור הדואר לשירות דיגיטלי. דבר זה יקשה בעיקר על הקבוצות החלשות בחברה (כגון: זקנים, חרדים עובדים זרים, מודרי אשראי, תושבי הפריפריה ועוד), שהן רוב הלוקחות של שירותי הדואר, אשר מתנהלים לרוב במזומן ולא רוצים או לא יכולים לעבור לשירות דיגיטלי.

מעשה זה של המדינה מנוגד לגישה החברתית כלכלית הסוציאל הדמוקרטית, לפיה המדינה צריכה להתערב בכלכלה במידה רבה, להדגיש את ערך השוויון הכלכלי, לפעול לצמצום פערים בין השכבות באוכלוסייה ולדאוג לרווחת כל אזרחיה. על מנת לתמוך בקבוצות החלשות בחברה, חשוב שהמדינה תתערב ותמשיך להקצות מימון ממשלתי לדואר, ובכך תאפשר לכלל האוכלוסייה, ובפרט לאוכלוסיות החלשות, לקבל שירותי דואר באופן נגיש בישראל.

(ארז רביב, 2023).

המלצה: חלק זה בהיקף 200-400 מילים.

הפשרה המוסכמת

לאחר שדנו רבות בנושא והתייחסנו לנימוקים בעד ולנימוקים נגד הפרטת שירותי הדואר בישראל, הגענו לפשרה המוסכמת לפיה יש צורך בהפרטת שירותי דואר ישראל על מנת לייעל את איכות השירות, לעבור לשירותים דיגיטליים ברמה גבוהה וכן להעניק שירותים ברמה טובה לתושבי הפריפריה כמו לתושבי המרכז. לא הסכמנו עם העובדה שחשוב ששירותי הדואר יישארו בידי המדינה על מנת שזכויותיהם של עובדי הדואר לתנאי העסקה לא תיפגענה. עם זאת הגענו לפשרה, שחשוב לדאוג לאוכלוסיות החלשות בחברה, שמתקשות מבחינה טכנולוגית לקבל שירותי דואר כמו בעבר. לכן אנו ממליצים להשאיר מספר סניפים מצומצם בכל יישוב, שיהיה פעיל לטובת אוכלוסיות אלה וכך גם לצמצם את מספר העובדים שיפוטרו.

לפשרה שלנו מספר השלכות. ראשית, השלכה כלכלית על החברה: שירותי הדואר מהווים תפקיד מרכזי במשק ולכן ייעול של שירותים אלו יתרום לצמיחה. עם זאת, ההפרטה לא תהיה מלאה, שכן ישארו סניפים פתוחים בכל יישוב לטובת אוכלוסיות חלשות / אוכלוסיות שאינן דיגיטליות. דבר זה יקשה על תחרות מלאה ויצמצם את החיסכון לתקציב המדינה. שנית, השלכה חברתית: ההפרטה תעביר את מרבית השירותים לדיגיטל ולכן היא תוביל לשוויון בין הפריפריה למרכז, תושבי הפריפריה יהנו משירותים נגישים. מצד שני ההפרטה תוביל לסגירת מרבית הסניפים ולפיטורים של מאות עובדים. ניתן לראות שהערך שמנחה את הפשרה המוסכמת שלנו הוא ערך החירות, במובן זה שאנו מעוניינים לקדם שוק חופשי שיאפשר לחברות/ספקים להתחרות, להשתפר ולהציע שירות טוב לצרכנים בכל זמן ובכל מקום.

כאמור, ההפרטה אינה מלאה, ואוכלוסיות חלשות יוכלו לבחור האם להגיע לסניפים כדי לקבל שירות או להיעזר בבני משפחה / חברים כדי לצרוך שירותים באופן דיגיטלי.

המלצה: חלק זה בהיקף של 200-400 מילים.

מושגים

מושגים שיתופיים: תיאור הסוגיה: מנגנון פיקוח וביקורת פורמאלי, תפקיד ממשלה קביעת מדיניות וביצועה.
דיון משותף: ערך החירות

מושגים אישיים:

ישראל: זכויות חברתיות: זכויות עובדים ותנאי העסקה, גישה כלכלית חברתית סוציאל דמוקרטית
ישראלה: הזכות לשוויון, גישה כלכלית חברתית ליברלית

מקורות

אתר דוברות משרד התקשורת, 13/4/22, משרד התקשורת, אתר דוברות משרד התקשורת, עמוד 1,
מרכז המחקר והמידע, המחלקה לפיתוח תקציבי, 2015, כנסת ישראל, אתר הכנסת, עמוד 2
יעקובי-הנדלסמן היאלי, 7/4/22, 1500 עובדים יפוטרו סניפים יסגרו, המהפכה בדואר יצאה לדרך, אתר עיתון ישראל היום, עמוד 1
מאגר החקיקה הלאומי, תשמ"ו-1986, חוק הדואר, כנסת ישראל,
פרץ גדי, 5/2/19, הטעויות, תורים אין סופיים ודברי דואר שאובדים ללא שוב: מבקר המדינה בדוח חמור על דואר ישראל, אתר עיתון גלובס,
קריסטל מירב, 7/4/22, הפרטת דואר ישראל 1600 עובדים יפוטרו, סניפים יסגרו, משלוחים יתייקרו, אתר ויינט,
רביב ארז, 2/1/22, הפרטת הדואר: טיקונים יגזרו קופון על הנדל"ן החלשים ביותר יפגעו, אתר עיתון דבר,